

Таким образом, уровень владения иностранным языком, опосредуемый данными условиями, отражает возможность овладения вторым языком у отдельно взятого субъекта.

ПРАБЛЕМЫ БЕЛАРУСКА-РУСКАГА БІЛІНГВІЗМУ Ў АСПЕКЦЕ МІЖМОЎНЫХ КАМУНІКАЦЫЙ

Наталевіч В.Г., Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт

Манера гаварэння, прыналежная асобе, з'яўляецца такім жа дзейным сродкам яе ідэнтыфікацыі, як і адбіткі пальцаў, капілярныя лініі якіх зусім надзейна дазваляюць меркаваць аб іх прыналежнасці той або іншай асобе.

Сучасны этап развіцця беларускага грамадства характарызуецца беларуска-рускім білінгвізмам з перавагай рускай мовы ў асноўнай масы насельніцтва, асабліва ў гарадах. Білінгвізм (двухмоўе) – выкарыстанне людзьмі ў якасці сродку зносін і сродку інфармацыі, апрача сваёй роднай мовы, яшчэ адной мовы, зрэдку некалькіх іншых моў (у гэтым выпадку сутыкаемся з полілінгвізмам або шматмоўем). Сітуацыя беларуска-рускага білінгвізму адлюстроўвае складаны працэс сутыкнення нацыянальнага адраджэння і інтэрнацыянальных умоў выжывання і прагрэсу. Даследчыкі вылучаюць на тэрыторыі нашай рэспублікі некалькі відаў білінгвізму: абмежаваны (у сельскай мясцовасці, дзе мясцовы дыялект – сродак зносін, а руская мова – сродак атрымання інфармацыі [друк і тэлебачанне]), змешаны (у буйных гарадах, дзе змешваюць у вусным маўленні абедзве мовы), абсалютны (прыдатны для беларускіх інтэлегентаў, якія свабодна валодаюць дзвюма мовамі).

У рускім маўленні беларуса праяўляецца шэраг інтэрферэнцыйных з'яў на розных узроўнях: у фанетыцы, лексіцы, граматыцы.

Да найбольш складаных праяў марфалагічнай нормы адносяць формы роду, ліку, склону назоўніка; формы ступеней параўнання прыметніка і прыслоўя; ужыванне зборных лічэбнікаў, утварэнне ўскосных склонаў лічэбнікаў, ужыванне лічэбнікаў у словазлучэннях; выбар форм часу ў дзеясловаў, пытанні выкарыстання дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў.

Захаванне лексічнай нормы звязана з правільным ужываннем слова ў дакладнай адпаведнасці з яго значэннем. Аднак лексічная норма не абмяжоўваецца патрабаваннем правільнага словаўжывання, яна прадугледжвае шырокае выкарыстанне выразных магчымасцей

груповак слоў – сінонімаў, амонімаў, паронімаў, антонімаў, а таксама мнагазначных слоў. Асаблівую увагу трэба праяўляць пры выкарыстанні запазычаных слоў.

У сферу сінтаксічнай нормы ўваходзяць розныя формы, спосабы і варыянты спалучэння слоў у маўленні. Гэта асаблівасць каардынацыі дзейніка і выказніка, асаблівасці ўжывання форм у складзе дапасавання і кіравання.

У паняцце «моўная культура» уваходзіць валоданне стылістычнымі нормамаі мовы. У розных умовах зносін і ў розных сферах грамадскага жыцця выкарыстоўваюцца неаднолькавыя моўныя сродкі. Паказчыкам высокай моўнай культуры асобы з'яўляецца захаванне норм літаратурнага вымаўлення і напіску.

Парадаксальным з'яўляецца той факт, што дзяржава не праяўляе асаблівай заклапочанасці русіфікацыяй усіх сфер эканамічнага, грамадскага і культурнага жыцця. Сусветная тэндэнцыя да глабалізацыі сучаснага грамадства прывяла да таго, што многія беларусы сталі безнацыянальнымі: страцілі ўсякую сувязь з мінуўшчынай, адмовіліся ад нацыянальных традыцый, забыліся на сваю родную мову і культуру.

Беларуская літаратурная мова, апрацаваная, унармаваная, поліфункцыянальная, выкрыпталізаваная майстрамі роднага слова, служыць сродкам выяўлення духоўнага жыцця народа, сродкам пісьмовых і вусных зносін паміж людзьмі беларускай нацыі. Беларуская мова – адна з самых прыгожых і мілагучных моў не толькі ў славянскім свеце, але і на абшарах усёй нашай планеты. У беларусаў існуе багатая скарбніца: іх культура, менталітэт, народная творчасць, фальклор, якія нясуць у сабе гонар за свой народ, за сваю бацькаўшчыну, за сваю мову. Нацыянальна спецыфічнае павінна быць прырытэтным у жыцці беларуса, бо менавіта гэтым можна сцвердзіць сваю адметнасць сярод іншых нацый і народнасцей свету. Мова з'яўляецца важнейшым атрыбутам нацыі, выражэннем нацыянальнага характару, гісторыі і культуры. Аднаўленне нацыянальнай самасвядомасці патрабуе падтрымкі беларускай мовы з боку дзяржавы. Павышэнне моўнай культуры – неабходная ўмова павышэння агульнай культуры асобы.